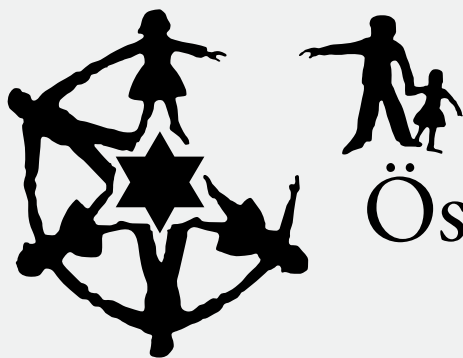
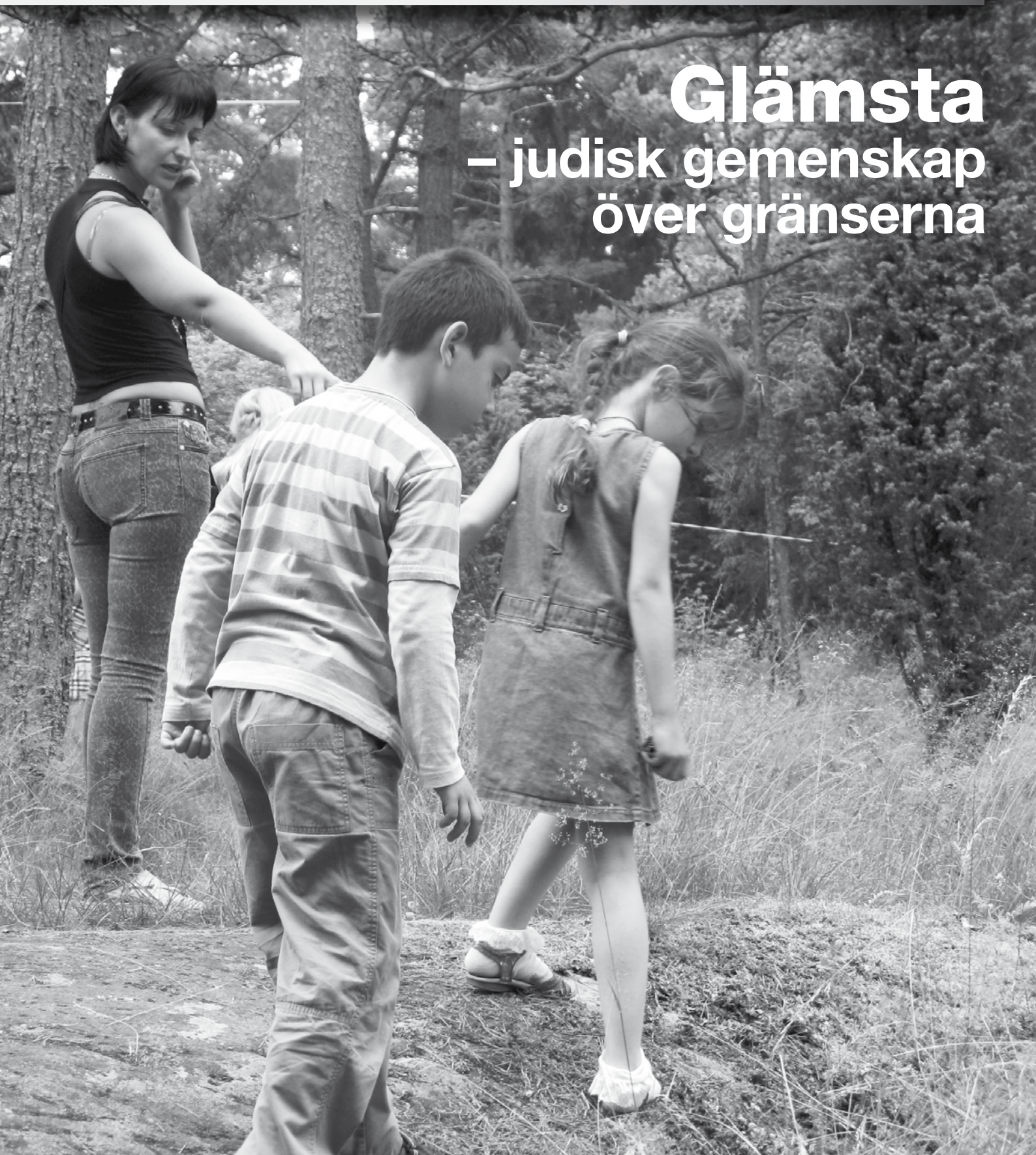

Östersjödjudisk **BULLETIN**

NR 3 · 2013

Glämsta – judisk gemenskap över gränserna

Ditt bidrag gjorde skillnad

Inför Pesach gick vi ut med en vädjan om att göra det möjligt för varje jude i Baltikum att fira Pesach. Gensvaret var massivt! Vi kunde skicka i väg över 110 000 kr! Tillsammans med de judiska församlingarna och Joint kunde

vi förse tusentals fattiga judar i Baltikum med Pesachpaket. Över 6 ton matze (påskbröd) har distribuerats. De judiska församlingarna i Estland, Lettland och Litauen har bett oss framföra ett varmt tack till samtliga bidragsgivare som gjort det möjligt till ett minnesrikt Pesachfirande.

Vår verksamhet 2012

Med detta nummer bifogas vår verksamhetsberättelse för 2012. Verksamhetsberättelsen talar för sig själv. Dock stämmer den till vissa reflektioner. Hur kan en liten organisation som vår under ett år uträtta så mycket? Svaret är, vi har berättat om nöden och behoven av materiellt och moraliskt stöd och Du har ställt upp. Ditt engagemang har sporrat oss och gemensamt har vi kunnat genomföra de aktiviteter som redovisas.

Nya styrelseledamöter

Vid vårt årsmöte den 7 maj invaldes tre nya styrelseledamöter.

Thomas Bab: Thomas är förvaltningschef på Judiska Församlingen i Stockholm. Han är bland annat sedan flera år tillbaka aktiv inom IK Makkabi.

Rut Milchner: Rut har tidigare varit informationsansvarig inom Färdtjänsten i Stockholms län och redaktör för deras tidning *Din färdtjänst*. Hon är även styrelseledamot i Judiska Museets vänförening.

Ulla Terling: Ulla har bl. a varit svensklärare vid Pedagogiska Universitetet i Vilnius, svensklektor vid Tartu Universitet i Estland samt i sju år arbetat på svenska ambassaden i Israel.

Vi hälsar våra nya styrelseledamöter varmt välkomna!

Glämsta – en viktig länk till gemenskap

Läservistelsen på Glämsta för judiska barn med deras familjer från Baltikum är en viktig mötesplats för svenska och baltiska barnfamiljer. Vi vet att dessa veckor på Glämsta ger ökad judisk kunskap och identitet samt knyter vänskapsband för livet. För de baltiska barnen med deras familjer är detta inte möjligt utan medverkan från våra sympatisörer. På annan plats i vår tidning vädjar vi till Dig att medverka till att ge våra baltiska barnfamiljer en oförglömlig sommar.

Med önskan om en skön sommar!

Hans Kraitsik/ordförande

Pappan försvann spårlöst – Elena är ensamstående med fyra barn

Text och foto **Rut Milchner**

Det är bitande kallt när vi besöker Elena Tarasova och hennes fyra barn. De bor på femte våningen i ett stort flerfamiljshus utanför Riga. Vi tar oss upp för de branta trapporna med höga trappsteg. Det finns ingen hiss i huset. Rappningen i trappuppgången hänger i flagor och det är kallt och dragigt.

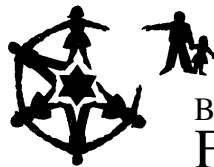
Dörren öppnas av en vacker, blond, ung kvinna som ler vänligt och blir glad när vi kommer. Hon är pratsam och utåtriktad. Inna Eizensharf, chef för det sociala välfärdsprogrammet vid Judiska församlingen i Riga, är med vid besöket och lämnar över två kassar med livsmedel. Det är uppskattat.

– Vi tar alltid med oss mat och sötsaker till barnfamiljerna när vi kommer på besök, säger hon.

forts. s. 7

Inna Eizensharf och Elena Tarasova har en mycket bra relation. Här samtalar de om Vinterhjälpen.

Verksamhetsberättelse för år 2012

Östersjödjudiskt Forum startade – under namnet Aktionskommittén för Sovjets judar – 1971 och stödde s.k. refuseniks och Sions fångar i Sovjet. Organisationen fokuserar på socialt, medicinskt, materiellt och kulturellt stöd till judar i Östersjöregionen (f d Sovjet). Mat, kläder, medicin, sjukvårdsutrustning m m sändes tidigare från Sverige. Nu ges hjälpen huvudsakligen i kontant form för lokala inköp.

Baltiska barns, familjers och seniorers deltagande i judiska sommarläger på Glämsa ingår sedan länge i verksamheten. Biståndet lämnas ofta i samarbete med svenska och internationella hjälporganisationer. Andra former av samverkan, som kulturutbyte, främjas också. Parallellt bekämpas alla former av antisemitism.

Vid årsskiftet 2012-2013 hade Östersjödjudiskt Forum ca 1 800 betalande medlemmar. Dessutom finns många sympatisörer utanför organisationen som stöder verksamheten ekonomiskt och på andra sätt.

Styrelsen har sammanträtt fem gånger (6 februari, 22 maj, 28 augusti, 22 oktober samt 3 december). Årsmöte hölls 22 maj i Judaicahuset.

Styrelsen har bestått av Hans Kraitsik, ordförande, Bengt Sederowsky, vice ordförande, Tobias Rawet, kassör, och vidare Bengt Björkstén, Max Fischler, John Gradowski, Marianne Prager, Isabel Sommerfeld och Barbro Sollbe. Barbro Sollbe har meddelat vid Årsmötet att hon kommer att avgå. Isabel meddelade efter sommaren att hon också kommer att avgå, p.g.a. andra åtaganden. Barbro avtackades, bl. a. i Bulletin nr 3, för sitt mångåriga engagemang i styrelsen för Östersjödjudiskt Forum och för sin medverkan i Östersjödjudisk Bulletin. Rut Milchner har varit adjungerad till styrelsen.

Revisor har varit Bernt Heyman och revisorsuppleant Peter Christensen. Fram till sin bortgång i maj har Anita Rotschild varit **valberedare**. Dina Markovich tog över posten i december.

På **kontoret** har Dina Markovich varit deltidsanställd. Hon har även varit styrelsens sekreterare. Hennes språkkunskaper i bl.a. ryska är värdefulla för verksamheten.

Fem utgåvor av **Östersjödjudisk bulletin** har getts ut under året och spridits i ca 5 000 exemplar. Den ideellt arbetande redaktionen har bestått av John Gradowski, Hans Kraitsik, Marianne Prager, Barbro Sollbe och Isabel Sommerfeld, med Dina Markovich som sammanhållande kraft. Rut Milchner tillträdde i maj.

Anita Rotschild har löpande skött medlems- och adressregistren under året. Efter hennes bortgång tog Fanni Epstein över. Bulletinen sänds, förutom till våra egna medlemmar, till medlemmarna av judiska församlingar i Sverige, samt till politiker, journalister, författare och andra opinionsbildare. Den skickas även till de judiska församlingarna i Baltikum, liksom till JDCs (The American Joint Distribution Committee) representanter Stefan Oscar och Marina

Astanowskaja. Vädjanden i bulletinen om ekonomiskt bistånd för speciella ändamål ger stort gensvar bland läsarna.

Medlemsavgiften under 2012 var 200 kr. Medlemsvärvning har bl.a skett i samband med utskick till medlemmarna i Stockholms, Göteborgs och Malmös judiska församlingar.

Aktiviteterna under verksamhetsåret listas nedan, i möjligaste mån i tidsföljd. Somliga är årligen återkommande, andra är engångsföreteelser. Arbetet sker ofta i nära samarbete med JDC i Baltikum, med Stefan Oscar och Marina Astanowskaja som sakkunniga.

✧ Det s.k. **Welfareprogrammet**, med kvartalsutbetalningar för mat och medicin till judiska församlingar i de baltiska länderna, har fortsatt under året. Bakgrunden är en privat och årligen förnyad donation, under 2012 på 80 000 euro. Vårt forum sköter administrationen. Donatorerna har uttalat sin belåtenhet med hur pengarna har använts.

✧ För **vaccinering** mot influensa för gamla och barn samt som utökat bidrag till vinterhjälp i de baltiska länderna översändes 76 000 kr. Det kan ha räddat liv.

✧ 174 hushåll i Lettland, 124 i Litauen och 97 i Estland får Vinterhjälp i form av bidrag till värmekostnaderna.

✧ Insamlingen till **Pesachpaket** (mat och dryck à 95 kr), gav 111 000 kr. I samarbete med Joint har därmed tusentals fattiga judar i Baltikum kunna fira Pesach i bostaden eller vid gemensamma sederaftnar i församlingarnas regi.

✧ Projektet **Children in need/Barn i nöd** eller Jaldeinu (Våra barn) i Estland har fortsatt och blivit än mer behovligt. Detta på grund av de konsekvenser den ekonomiska krisen får för de unga i Estland. Projektet initierades av vårt forum, bekostas av Eduard och Sophie Heckschers stiftelse och genomförs av Judiska församlingen i Tallinn. Ekonomiskt, socialt, medicinskt och psykologiskt stöds flera hundra av de sämst ställda judiska barnen och ungdomarna i landet. Motsvarande arbete görs även i övriga Baltikum.

✧ John Gradowski gjorde en **reportageresa till Riga och Tukums (Lettland)** i februari och intervjuade församlingens nya socialchef Inna Eizensharf samt hjälparbetare och understödstagare. En intervju gjordes även med professor Ruven Ferber i frågan om antisemitism i landet.

✧ I en **lägesrapport** från Marina Astanowskaja (JDC) konstaterades bl.a. att en hel del av de fattigaste judarna bor på landsbygden, i småstäder och byar. Totalt distribueras vårt forums vinterhjälp till 30 olika platser i de tre baltiska staterna (7 i Estland, 12 i Lettland, 11 i Litauen).

✧ Vid ett **möte i Trakaj utanför Vilnius (Litauen)** 30 mars – 1 april diskuterade vår styrelse tillsammans med Lena Posner-Körösi, ordförande i Judiska församlingen i Stockholm, samarbetsfrågor med representanter (ordförande och chefer för social verksamhet) för judiska församlingar i de tre baltiska länderna samt JDC.

✧ **Golden Age-läger** med 200 deltagare ägde rum i Trakaj 28 mars – 1 april. Styrelsen och redaktionen, samt Lena Posner-Körösi, visades runt och fick delta i de många aktiviteterna. Ett besök gjordes även på ett seminarium för ungdomar, som hölls under helgen.

✧ Stefan Oscar från JDC kom till Stockholm i maj för **överläggningar bl a om kultur- och idrottsfrågor** med Hans Kraitsik och ledningen för Judiska församlingen. Stefan informerade om det kommande ungdomsseminariet **OR – Ljusets seminarium**, som arrangeras av JDC i augusti. Seminariet arrangerades för de judiska ungdomarna mellan 19 till 35 år för femte året i rad och ägde rum i Jurmala utanför Riga. Sveriges deltagande initierades av Östersjöjudiskt Forum som också värvade sex deltagare. Projektet som av alla parter ansågs vara mycket lyckat, genomfördes i samarbete med Judiska Församlingen i Stockholm.

☆ Till Glämsstas **Seniorvecka** i augusti togs – i god samverkan med lägerledningen – fyra förväntansfulla pensionärer från Tallinn i Estland för att tillbringa tio fina dagar i Glämsstas härliga miljö. De bestod av äkta paret Mirjam Patova, 83 år och Henry Kurickes, 88 år, samt Revekka Blumberg, 75 år och Rafael Rusinov, 83 år.

De utrustades med fickpengar, badhanddukar och sänglinne och fick en liten tur i Norrtälje före hemresan.

☆ Två ensamstående mödrar med barn deltog i **Familjevecka** på Glämssta i juli och fick motsvarande utrustning. Det var Miriam Zautina med sonen Jacov, 4 år, och Tatjana Stomakhina med sonen Fedor, 12 år, från Tallinn i Estland. De fick även en övernattnings och guidad tur i Stockholm. ”Det var kanske den bästa veckan i mitt liv”, skrev Tatjana i ett rörande tackbrev bara några dagar efter hemkomsten.

☆ Under en **reportageresa till Tallinn** i augusti överlade John Gradowski med representanter för församlingen i Tallinn och kunde konstatera att klyftorna växer i samhället. Exempelvis är det svårt för ett lågavlönat föräldrapar att få råd att ge sina barn den allsidiga kost de behöver. John Gradowski kunde konstatera att förberedelser till vaccinering mot influensa pågick i församlingen och att många utblottade judar knappt skulle överleva utan den hjälp utifrån, som ytterst professionellt distribueras av församlingen.

☆ Från och med Bulletin nr 4 i september infördes en ny rubrik **Det nya Baltikum** där man lägger fokus på ungdomsfrågor, nya projekt och kulturellt samarbete.

☆ **Arbete med en ny broschyr** som presenterar vår bakgrund och vår verksamhet fortsätter under 2012. Bengt Sederowsky, Marianne Prager och Dina Markovich (sammanhållande) har drivit projektet. Senare under året togs projektet över av Rut Milchner och Hans Kraitsik.

☆ I slutet av året beslöts även om 100 000 kr till **Vinterhjälp** i Baltikum, för utbetalning tidigt 2013.

Under året har vi kunnat **stötta och hjälpa många** – obemedlade pensionärer likaväl som arbetslösa yngre föräldrar – i de baltiska länderna. I stor utsträckning handlar det om mat: gemensamma varma måltider i de olika församlingarnas regi, matpaket hem till dem som inte kan lämna sina bostadsområden eller bostäder, Pesachpaket med matze och andra förnödenheter, gemensamt firande av judiska helger i församlingens egna eller i tillfälligt hyrda lokaler.

Stärkandet av den judiska identiteten genom lägervistelse med svenska jämnåriga på Glämssta har uppskattats av dem som fått chansen att delta. För ansträngda barnfamiljer har det varit en välbehövlig semester. Många äldre har känt sig svältfödda på judiskt liv och har upplevt vistelsen som en vitamininjektion.

Gåvor till verksamheten har kommit från många händer. Det är omöjligt att räkna upp alla vårt forums generösa donatorer. Inte heller kan gåvorna rangordnas. Alla är givna med gott hjärta och alla är välkomna.

Bland våra stora – och i många fall återkommande – bidragsgivare under året var Werner och Gunilla Guters stiftelse, Thomas och Irene Morne, Rodef Chessed, Eduard och Sophie Heckschers stiftelse, Carl Erik Levins stiftelse, Leopold G Herssons minnesfond, Stiftelsen Warburgs donationsfond, Stiftelsen Clas Groschinskys minnesfond, Stiftelsen för Hildegard och Aisik Libmans fond, Föreningen Förintelsens överlevande, Judiska Kvinnoklubben, Clubb 10, Dafke, Gubb 10 samt Fria kristna missionen. Vi tackar även dem som skänkt gåvor till högtids- och minnesdagar samt många andra givmilda privatpersoner.

En tidigare, anonym donation av andelar i Skandifond, bokförd till 138 233 kr, ligger i en **akutfond** som är avsedd för brandkårsutryckningar och andra snabba insatser som inte kunnat förutses eller planeras.

Vi tackar alla – här nämnda likaväl som onämnda – som med arbetsinsatser och pengar har stöttat verksamheten.

Hans Kraitsik

Bengt Björkstén

Marianne Präger

Bengt Sederowsky

Max Fischler

Isabel Sommerfeld

Tobias Rawet

John Gradowski

Barbro Sollbe (adjungerad)

En ny Glämstasommar med judiska barnfamiljer från Baltikum

Under en rad av år har vi tack vare våra läsare kunnat inbjuda barn från de baltiska länderna till en skön vistelse på Glämsta.

I år inviterar vi barn med deras familjer från Lettland till Glämstas familjevecka. Barn och föräldrar kommer att få ta del av våra judiska aktiviteter och traditioner tillsammans med andra judiska familjer.

Vi förser samtliga med hygienartiklar, fickpengar mm. Vi står dessutom för alla resekostnader, försäkringar samt uppehälle på Glämsta.

Vi vet att dessa dagar på Glämsta ger ökad judisk kunskap och identitet samt vänner för livet.

FOTO B. SEDEROWSKY

Två baltisk-judiska familjer på Glämsta sommaren 2010.

Östersjödjudiskt Forum hoppas att Du med Ditt bidrag skall göra det möjligt att ge våra barnfamiljer en oförglömlig sommar även i år.

Utan din hjälp kan vi ingenting göra - med din hjälp kan vi göra mycket!

Hans Kraitsik/ordförande

forts. Pappan försvann spårlöst...

Lämnad med fyra barn

Elena är ensamstående med tre flickor och en pojke. Hon är 29 år och arbetslös. Den äldsta flickan, Vselen, är tio år, Almira åtta och de går i tredje respektive första klass. Pojken, Vselen Alvar, är fem och går i förskola. Yngsta dottern Santara Michel är fyra och hemma med mamma. Det är rara, välvärdade, väluppfostrade barn som hälsar artigt på engelska. De sitter stillsamt och lyssnar när vi samtalar men efter en stund börjar de busa och springa runt i lägenheten.

Mannen övergav familjen för tre år sen, när yngsta dottern var ett år. Han flyttade till ett annat land och betalar inte underhåll.

– Det var svårt för mig att inse fakta, vara övergiven vid 26 år med fyra barn och ingen avslutad utbildning, berättar Elena. Det tog tid att vänja sig.

Svårt med bostad

När mannen lämnade familjen bodde de först tillsammans med Elenas föräldrar och mormor i en liten trerumslägenhet. Elena och barnen bodde i ett rum på 12 kvadratmeter.

– Där bodde vi i fem månader. Det var förfärligt, säger Elena. Det blev mycket slitningar och jag insåg att jag måste söka hjälp. Jag gick till Judiska församlingen och blev väl

Elena och hennes barn är glada för all hjälp från judiska församlingen.

mottagen. De hjälpte mig att skaffa en lägenhet som rustats upp av kommunen. Den var bra på sommaren när vi flyttade in och det var varmt. Lägenheten verkade fräsch, men nu ser vi mögel i taket. Värden hade bara målat över det värsta. Vi måste leta efter någon annanstans att bo.

forts.nästa sida

forts. Pappan försvann spårlöst...

Hon visar oss runt. Lägenheten är mycket sparsamt möblerad och verkar mest innehålla sängar och en soffa. Två av barnen sover i ett litet rum som bara innehåller två sängar. De två andra sover i vardagsrummet i en utdragssoffa som är sittmöbel på dagen. Ett hörn av rummet fungerar som kök. Själv sover Elena i ett litet krypin.

Beroende av stöd

Familjens enda inkomst är socialbidraget på 158 lats per månad, cirka 2 054 svenska kronor. Existensminimum i Lettland är 177 lats, ca 2 300 kr. För att familjen ska klara av sin vardag får de hjälp av Judiska församlingen med matkuponger, Vinterhjälp, medicin samt hjälp med skor, kläder och skolböcker. Vslena har astma och till hennes mediciner ger staten inget bidrag. Utan hjälp av Projektet Barn i Nöd skulle hon inte klara sig.

En av döttrarna var på sommarläger en vecka i Litauen och det uppskattade hon mycket. Elena är tacksam för det.

– Jag kan ju inte ge barnen semester.

Elena deltog tidigare i kurser på Ariel job center, som drivs av Judiska församlingen, för att förbättra sin utbildning och bli mer konkurrenskraftig på arbetsmarknaden.

– Men barnen tar mycket tid och det finns inte mycket kvar för mig själv, säger hon. Någon egen tid utanför hemmet är det inte tal om.

Ser framåt

Trots en tuff vardag har hon under hela vårt möte ett leende på läpparna. Hon är trots allt hoppfull inför framtiden.

– Utan stödet från Judiska församlingen skulle vi aldrig överleva.

När jag frågar om Östersjöjudiskt Forum ler hon tack- samt och säger:

– Det är till mycket stor hjälp. Detta betonar hon flera gånger. Hon prisar Inna Eizensharf och säger att det är en mycket god kvinna.

Vslena har astma och får hjälp av församlingen med mediciner och inhalator.

När jag går därifrån undrar jag vad det är för en man som kan lämna denna förtjusande kvinna och dessa fina barn. Smita från ansvaret. Inte betala underhåll. Men jag hittar inget svar.

Hjälpen från ÖJF:s medlemmar bidrar till att Judiska församlingen i Riga kan bedriva den omfattande hjälpverksamhet som görs idag. Och det känns bra att vara delaktig i detta arbete och hjälpa Elenas familj och andra till ett människovärdigt liv. ■

Östersjöjudiskt Forums kansli har från och med den 29 april flyttat till Taptogatan 6 (T-bana Karlaplan). Vänligen anmäl Dig för besök på b.j.f@telia.com eller på tel. 08 664 53 38.

Kansliets öppettider: måndag, tisdag och torsdag 09.00-16.30, lunchstängt 12.00-12.30.

Postadressen är oförändrad.

Östersjöjudisk **BULLETIN**

Ansvarig utgivare
Hans Kraitsik
Östersjöjudiskt Forum
Baltic Jewish Forum
Sweden

Redaktion
Hans Kraitsik
Dina Markovich
John Gradowski
Marianne Prager
Rut Milchner
Ulla Terling

Adress
Östersjöjudiskt Forum
Box 5053
102 42 Stockholm

Telefon
08-664 53 38

Fax
08-664 05 91

E-post
b.j.f@telia.com

Medlemsavgift
200 kr/år
Bankgiro 5036-6822 Plusgiro 85 29 50 - 5

Den ideella föreningen Östersjöjudiskt Forum fokuserar på socialt, medicinskt, materiellt och kulturellt bistånd och stöd till judar i Östersjöregionen (f d Sovjet), ofta i samarbete med svenska och internationella hjälporganisationer. Kulturutbyte och andra former av samverkan är en viktig del av verksamheten. Parallellt med detta bekämpas alla former av antisemitism.

ISSN 1403-5685

Citera oss gärna – men ange källan!

Tryck

Hallvigs Reklam AB

Baltiska barnfamiljer utforskar
Glämstas härliga miljö.
Glämsta-sommar 2011.
Foto: B.Sederowsky